

EUROOPA KOHTU OTSUS

4. oktoober 1991^{*}

[...]

Kohtuasjas C-70/88,

Euroopa Parlament, esindaja: õigusnõustaja Francesco Pasetti Bombardella, hiljem õigusnõustaja Jorge Campinos, keda abistasid õigustalituse ametnikud Christian Pennera ja Johann Schoo, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Euroopa Parlamendi peasekretariaat, Kirchberg,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Nõukogu, esindajad: õigustalituse peadirektor Raffaello Fornasier ja õigusnõunik Bernhard Schloh, hiljem üksnes Bernhard Schloh, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o Euroopa Investeerimispanga õigustalituse direktor Xavier Herlin, 100 boulevard Konrad Adenauer,

kostja,

keda toetavad

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindajad: pr J. Gensmantel, hiljem pr Rosemary Caudwell Treasury Solicitor's Departmentist, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Ühendkuningriigi suursaatkond, 14 boulevard Roosevelt,

ning

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunik Michel van Ackere-Pietri ja õigustalituse ametnik Jürgen Grünwald, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigustalituse esindaja Roberto Hayder, Centre Wagner, Kirchberg,

menetlusse astujad,

mille esemeks on menetluse käesolevas staadiumis EMÜ asutamislepingu artikli 173 ning Euratomi asutamislepingu artikli 146 alusel esitatud hagi, millega taotletakse nõukogu 22. detsembri määruse (Euratom) nr 3954/87 toiduainete ja loomasööda radioaktiivse saastatuse lubatud piirmäärade kehtestamise kohta tuuma- või muu kiirgusavarii korral (EÜT L 371, lk 11) tühistamist, sisuline läbivaatamine,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed G. F. Mancini, T. F. O'Higgins J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias ja M. Díez de Velasco, kohtunikud Sir

^{*} Kohtumenetluse keel: prantsuse.

Gordon Slynn, C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse, M. Zuleeg ja G. Kapteyn,

kohtujurist: W. Van Gerven,

kohtusekretär: J.-G. Giraud,

arvestades kohtuistungi ettekannet,

olles ära kuulunud poolte kohtukõned 7. mai 1991 aasta kohtuistungil, kus Euroopa Parlamenti esindasid Jorge Campinos, Johann Schoo, Christian Pennera ja professor Dieter H. Scheuing, nõukogu esindajaks oli Bernhard Schloh, komisjoni esindas Jürgen Grünwald ning Ühendkuningriiki *barrister* Gerald Barling,

olles 26. juuni 1991. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi arvamuse,

on teinud järgmise

otsuse

1. Hagiavaldusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 4. märtsil 1988, taotles Euroopa Parlament Euratomi asutamislepingu artikli 146 ning EMÜ asutamislepingu artikli 173 alusel nõukogu 22. detsembri määruse (Euratom) nr 3954/87 toiduainete ja loomasööda radioaktiivse saastatuse lubatud piirmäärade kehtestamise kohta tuuma- või muu kiirgusavarii korral (EÜT L 371, lk 11) tühistamist.

2. Selles, Euratomi asutamislepingu artikli 31 alusel antud määruses sätestatakse kord mille kohaselt tuleb kehtestada radioaktiivse saastatuse lubatud piirmäärad toiduainetele ja loomasöödale, mida võib turustada pärast tuuma- või muud kiirgusavariid, mis võib põhjustada või on põhjustanud nende toiduainete ja loomasööda olulise radioaktiivse saastatuse. Toiduaineid ja loomasööta, milles vaidlustatud määruse sätete alusel vastu võetud õigusaktiga sätestatud lubatud piirmäärad on ületatud, ei tohi turustada.

3. 22. mai 1990. aasta vaheotsusega kohtuasjas C-70/88: Euroopa Parlament v. nõukogu, (EKL 1990, lk I-2041) ei nõustunud Euroopa Kohus nõukogu esitatud vastuvõetamatuse vastuväitega ning otsustas jätkata menetlust asja sisuliseks läbivaatamiseks. Selle kohtuotsuse põhjendustes tõdes Euroopa Kohus peamiselt, et Euroopa Parlamendi poolt nõukogu või komisjoni õigusakti tühistamiseks esitatav hagi on vastuvõetav tingimusel, et Euroopa Parlament ei taotle oma hagiga muud kui oma õiguste kaitset ning tugineb üksnes väidetele, mis tulenevad nende õiguste rikkumisest (punkt 27).

4. Euroopa Parlament põhjendab esitatud tühistamishagi kolme väitega, millest esimene puudutab määruse ekslikult valitud õiguslikke aluseid ning teine ja kolmas väide puudutavad vastavalt vaidlusaluse õigusakti ebasobivat õiguslikku vormi ning seda, et nimetatud õigusaktiga ei antud komisjonile rakendusvolitusi.

5. Kohtuasja faktilised asjaolud, menetluskäik ja poolte argumendid on üksikasjalikult esitatud kohtuistungi ettekandes. Järgnevalt kajastatakse neid ainult määral, mis on vajalik kohtuotsuse põhjenduste seisukohast

Esimene väide

6. Esimese väite osas märgib Euroopa Parlament põhiliselt seda, et vaidlustatud määruse aluseks on ekslikult Euratomi asutamislepingu artiklil 31, ent kohaseks õiguslikuks aluseks oleks olnud hoopis EMÜ asutamislepingu artikkel 100 A, vajaduse korral koostoimes Euratomi asutamislepingu artikliga 31.

7. Esmalt tuleb meenutada, nagu Euroopa Kohus oma eespool viidatud vaheotsuses (punktides 28–31) täpsustas, et väites, et vaidlustatud määrus põhineb Euratomi asutamislepingu artiklil 31, mis näeb ette kõigest Euroopa Parlamendiga konsulteerimise, samas kui see määrus oleks pidanud põhinema hoopis EMÜ asutamislepingu artiklil 100 A, mis nõuab koostöömenetlust Euroopa Parlamendiga, väidab Euroopa Parlament, et õigusliku aluse valikuga on kahjustatud tema õigusi. Selles osas on hagi niisiis vastuvõetav.

8. Järgmiseks tuleb hinnata, kas kõnealuse määruse andmine Euratomi asutamislepingu artikli 31 alusel sai olla õiguspärane.

9. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei tohi õigusakti õigusliku aluse valik ühenduse pädevuste jagunemise kontekstis oleneda ainuüksi ühe institutsiooni seisukohast selle õigusakti eesmärgi suhtes, vaid see valik peab põhinema objektiivsetel asjaoludel, mis on kohtulikult kontrollitavad. Selliste asjaolude hulka kuuluvad eriti õigusakti eesmärk ja sisu (vt viimati 11. juuni 1991. aasta otsust kohtuasjas C-300/89: komisjon v. nõukogu, EKL 1991, lk 0000, punkt 10).

10. Mis puutub õigusakti eesmärki, siis selgub eespool viidatud määruse nr 3954/87 esimesest põhjendusest, et selle eesmärgiks on töötajate ja elanikkonna tervise kaitseks Euratomi asutamislepingu artikli 2 punktis b nõutavate ühtsete ohutusnormide kehtestamine. Viiendas põhjenduses rõhutatakse ka vajadust „luua süsteem, mis võimaldaks ühendusel pärast tuuma- või muud kiirgusavariid, mis võib põhjustada või on põhjustanud toiduainete ja loomasööda olulise radioaktiivse saastumise, kehtestada elanikkonna kaitseks radioaktiivse saastatuse lubatud piirmäärad”.

11. Vaidlustatud määruse sisu osas tuleb esile tuua, et selle lisas määratakse kindlaks toiduainete ja loomasööda radioaktiivse saastatuse lubatud piirmäärad. Kui komisjon saab tuuma- või muu kiirgusavarii kohta ametliku teate, mis tõendab, et tõenäoliselt jõutakse või on jõutud nende piirmääradeni, peab ta vajaduse korral viivitamatult andma määruse, millega kõnealused lubatud piirmäärad rakendatakse (artikkel 2). Kolme kuu jooksul tuleb nõukogul võtta vastu komisjoni määruse sätteid kohandav või kinnitav määrus (artikkel 3). Lisaks nähakse määruses nr 3954/87 ette lubatud piirmäärade uuesti läbi vaatamise või täiendamise kord (artikkel 5).

12. Eeltoodud asjaoludest nähtub, et vaidlusaluse määruse sõnastusest ilmneva eesmärgi ja sisu järgi on selle esemeks elanikkonna kaitse ohtude eest, mida põhjustavad radioaktiivselt saastunud toiduained ja loomasööt.

13. Euroopa Parlament leiab aga, et Euratomi artiklites 30 jj ei käsitleta esiteks nn sekundaarset kiirgust, s.t saastatud toodetest pärinevat kiirgust, ning teiseks puudutavad need sätted ainult tuumatööstusega otseselt seotud inimeste kaitsmist.

14. Sellist kitsast tõlgendust nende sätete sõnastus aga ei toeta ning seega ei saa sellega nõustuda. Tuleb hoopis asuda seisukohale, et viidatud artiklitega püütakse tagada elanikkonna tervise sidus ja tõhus kaitse ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest, olenemata kiirguse allikast ja kiirgusega ohustatud inimeste kategooriast.

15. Lisaks tuleb hinnata seda, kas määruse nr 3954/87 aluseks ei oleks pidanud olema ka EMÜ asutamislepingu artikkel 100 A, nagu Euroopa Parlament teise võimalusena väidab, kuna lisaks elanikkonna kaitsmisele ioniseeriva kiirguse eest käsitletakse seal ka siseturu rajamist ja toimimist EMÜ asutamislepingu artikli 8 A tähenduses.

16. On tõsi, et vaidlustatud määruse artikli 6 lõikes 1 keelatakse turustada toiduaineid ja loomasööta, milles ühenduse tasandil sätestatud lubatud piirmäärad on ületatud, ning et määruse nr 3954/87 üheteistkümnendas põhjenduses on märgitud, et „määruse vastuvõtmine, millega lubatud piirmäärad rakendatakse, säilitaks ühisturu ühtsuse ega kahjustaks ühenduse kaubavahetust”.

17. Vastupidiselt Euroopa Parlamendi arvamusele ei saa eespool mainitud asjaolude põhjal siiski asuda seisukohale, et vaidlusalune määruse näol oleks tegemist ka ühtlustamismeetmega EMÜ asutamislepingu artikli 100 A tähenduses. Tegelikult on selle määruse artikli 6 lõikes 1 sätestatud turustamiskeeld kõigest üks lubatud piirmäärade tõhusa rakendamise tingimusi. Seega on ühenduse piires kaupade vaba liikumise tingimuste ühtlustamine üksnes määruse täiendavaks mõjuks, kuna ühtsete kaitsemeetmete võtmisega välditakse määruses seda, et radioaktiivselt saastunud toiduainete ja loomasöödaga kauplemise kohta hakataks võtma ühepoolseid siseriiklikke meetmeid.

18. Eelnevast järeldub, et vaidlustatud määruse andmine üksnes Euratomi asutamislepingu artikli 31 alusel oli õiguspärane. Seega tuleb tagasi lükata väide, et õiguslik alus oli valitud ekslikult.

Teine ja kolmas väide

19. Teise ja kolmanda väitega heidab Euroopa Parlament nõukogule esiteks ette, et viimane andis määruse, samas kui Euratomi asutamislepingu artiklis 31 on lubatud vastu võtta ainult direktiiv, ning teiseks seda, et ta ei delegeerinud komisjonile rakendusvolitusi.

20. Siinkohal piisab, kui tõdeda, et nende väidete puhul ei ole Euroopa Parlament kuidagi ära näidanud, et tema õigusi oleks rikutud. Vastavad väited tuleb seega vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

21. Kuna ühtegi Euroopa Parlamendi väitega ei saa nõustuda, tuleb hagi rahuldamata jätta.

Kohtukulud

22. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Kuna Euroopa Parlament on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud, kaasa arvatud nõukogu toetuseks menetlusse astujate kulud, temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1) Jätta hagi rahuldamata.

2) Mõista kohtukulud, kaasa arvatud menetlusse astujate kulud, välja Euroopa Parlamendilt.

Due Mancini O'Higgins Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias

Díez de Velasco

Slynn

Kakouris

Joliet

Schockweiler

Grévisse

Zuleeg

Kapteyn

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 4. oktoobril 1991. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J. G. Giraud

O. Due